

Палітыкі свету

Дыктатары

Пісаць пра іх цяжка

Нельга абыходзіць перагортвання старонкі, ападкаў аб тым, як азія тыраніі з'явілася на ісламскіх народах. "То не краіна, дзе ўладзі-каю азія", — паіраваў старажытны грэчаскі філосаф Сафокл яшчэ да нашай эры. Не памучі!

Уся гісторыя чалавечества засведчыла: дзе дыктатура, там галеча, слёзы, кроў... Успомніце хоць бы Гітлера, Сталіна...

Цяжка пісаць пра дыктатараў і таму, што яны ўсе адрозныя. Іх ішчэ толькі ўладзі, уладзі і толькі яны. Увесь іх клопат — гэта ўмацаванне і ўмацаванне ўлады. Дзе барацьба з тымі, хто асмельвацца выкавыць свае думкі, словам, з ворагамі. І думкамі, дамогія...

"Зялёная кніга" каіда

Які дыктатар не імкнуўся ўнесці асабісты "уклад" у тэорыю альбо хоць бы не сцвярджаў аб са-мастойнасці, свавольнасці раз-віцця сваёй краіны? У аснове тако-га памакання як найменшая шкода ўласных магчымасцей, а часта і асуджэнне элементарных ведаў, так і неабходнасць нек-апраўдаць, абгрунтаваць свае дзе-янні, якія надала выпрацоўваць, не ўкладваюцца ў рэальнасць агульна-чалавечых развіцця.

У гэтым плане паказальна "Зялёная кніга" Калідафі, дыра-жэра Лівійскай рэвалюцыі, у якой ён выкладвае "тэорыю сусветную тэ-орыю". Аўтарам і яго падпісаваным хуткаспечаны твор названы "Бібліяй сучаснай эры", "зборам агульначалавечых аксіёмаў і вечных ісцін у вырашэнні ўсіх праблем усяго чалавечества". Галоўнае ж у кнізе тое, што ў ёй былі вылуча-на трыя (у супрацьстаўленні ас-ноўным сусветным ісцінам, якіх-лі і камуністычнай тэорыі "постмарксісцкага светопогляду", універсальна для ўсіх краін, най-перш тых, якіх сталі на шлях раз-віцця. Словам, чарговая прэзэн-тацыя на трэці шлях.

Мабутызм

Ні наперад, ні назады. Рух па ўласным накірунку. Так сцвярджаў прэзідэнт Заіра Мабуту.

Кулы ж прывёў гэты рух краіну і самаго прэзідэнта? У краіне была вылучана дык-татура "спіраванага зялёнага на-ялізму", альбо "мабутызму", якая заклікала грамадзян вярнуцца да вытокаў афрыканскіх каштоўнасцей. Праўда, як вы-светлілася пазней, Мабуту меў на-мер скарыстаць тых каштоўнас-цей ўласнай выгоды. "Мабу-тызм", альбо тэорыя "зялёна-га шляху", абгрунтаваў адрывіс-тававалі, "байскі ўсёй нацыі". Апраўдаваючы свае царскія паў-намоўны, Мабуту напамінаў звычай-нага банту, у ўсёх яго ніколі не было двух правальняў. Раючы-ся з мурдранамі, паўтараў дыктатар, правальняў чэрпае вялікую жыццёвую сілу, таму ён заўсёды перамагае кары і можа сваіх "за-будушніх дзяцей", а ўсё яго дзеян-ні з'яўляюцца "спіраванымі дык-татурай" і служаць на карысць народа Заіра.

Мабуту акружаў сабе ролі-чамі і вялікай свай падлімаў, кожны з якіх імкнуўся дагладзіць правальняў і ўзняцца вышэй па лесвіцы краўніцтва. Бо чым вышэй, тым больш выгоду. Замест шматлікіх партый створана адна,

якая структуры варта замяніць народнымі сходамі і камітэтамі, рэфэрэндумаў. У эканамічнай сфэры ён вылучыў лозунг: "Партнёры па працы, а не наёмныя работнікі". Не павіны быць кіравнікоў і падначаленых, багатых і бедных... Усе — партнёры, усе дзяліцца па-роўнаму.

З вялікай настойлівасцю ўзвёў Калідафі ажыццяўляць свае ідэі. Наогул, трэба адзначыць, што амаль усе палубныя людзі вылуча-ліся немавернае настойнасцю, якая, апаў, кампенсаваў асуджэн-ства і мараль. Ён апраўдаваў у канцэпцыі і сцвярджаў у глыбінкі, інкогніта наведвае праніжы, каб наведваў там парадка. Калідафі, асуджэнства пачалі называць словам "каіда", што азначае "пра-вадыр", не перш ніж прызначы-на на свой адрас, а патрабуе ад у-сёх паслухацца ісці шляхам, які ён выбраў. Хто не згодны з ім — яго вораг. А вораг Калідафі — гэта вораг Лівіі.

Каіда не толькі суровы, але і "свой" у дошкі клопец". Ён салі-ца на за руль трактара і ўрачыста ад-карыце палубныя работы, ідзе ў агульнае калоне ветрану ў час дэманстрацыі, з аэтарам гуліе ў футбол і захапляецца верховай ез-даю.

А як прыгожа выступае, якая салодкая прамова гаворыць! Ён абсалютна не любіць, калі яго на-зваць дыктатарам. Які ж ён дыктатар? Дыктатар усе астатнія, паасноўна ў свеце дыктатарскія рэ-жымы, а ў Лівіі — народная дэма-кратыя, самая лепшая ў свеце. Так лічылі Калідафі.

Амаль дзв'юцца гадоў кроць Лівія "трэцім шляхам". Але аб'ява-нае раю так і не знайшла. Ішчэ болей стала галечы і бяспраўда. А каіда заўважэ: "Якія б выклікі не кідалі Лівійскай Джамахірыі, наш народ не схіліць галаву, не ад-моўцца ад сваіх прынцыпаў і ба-рацьбы за свабоду і прагрэс."

І народ жаўе ў барацьбе, але без свабоды і прагрэсу. І нават на-дзе на яго.

народнага руху рэвалюцыі, члены якой — усе дарослыя зашчы. Мамах сцроў палубы глядзе на вымагальніцтва сваёй сінты. Ка-жучы, толкі аднаму зрабў заўвагу: "Ну не бары ж столкі мюта". Галоўнае, каб адна служыў яму.

Сам Мабуту, па ацэнцы дас-ведчаных крыніц, "казачна багаты чалавек". На яго рахунах у швей-царскіх банках ляжаць вялізныя сумы. Прэзідэнт меў адзінаццаць палацаў і некалькі звышчасных дамоў у Заходняй Еўропе. Італьянскі часопіс "Панарама" расказаў пра яго палац у Говаліне, які нагадвае вялі галівудскі зорак. Пакой абстаўлены з сабівальні рас-кошай, у іх пазалочаныя люстры, арабскія дываны, паўсодна мар-мур... Побач з галоўным будынкам — вялі ролічар, рэзідэнцыі яго 15 дзяцей, паміжнікаў для прэзідэн-цкай гвардыі, якая налічвае 4500 чалавек. Урадавыя самалёты дэстаўляюць сюды кветкі з палубы Афрыкі, авечак з Венесуэлы, пра-дукты з Еўропы і Амерыкі...

Каіда памерла яго маці, было пышнае пахаванне. Яе імем назва-на балніца ў Кіншасе — "Мама Іемо". Імем сваёй жонкі назваў плачучы шпіталь — "Мама Мабу-ту". Дарчы, яго жонка ўладзіла 100 буйных гатэляў, афі-с і гараж гаспадарка, пералад-зены ёй мужам у холзе так званы "заіраўскі", ці заіраўскі прыва-тызацыі. Сам Мабуту разам з жо-най стварыў і таварыства з абмежа-ванай адказнасцю, у якое ўзяў каля дзв'юцца буйных прадпрыемстваў.

Дзяржаўна ўласнасць прыва-тызаваўся тут "кропкава". Прэзідэнт выбраў добрую "кроўку", а затым вырашыў, каго б ён узяў у ролічар. У выніку яго дзядзька і стрымчаны брат сталі гаспадарамі вялікай колькасці новых кампаній, нерухома. Не былі пакрыўджаны і іншыя ролічары, а таксама прыбліжаны.

Вядома, што многія з "новых заіраў", якіх такім шляхам зай-маў дыктатар, прадпрыемства і фірмы абсалютна не ведалі, як імі распараджацца. Эканаміка ўсё болей капілася да крызісу. Таму прыходзілася некаторыя важныя прадпрыемства, "прыхатызава-ныя раней", зноў вяртаць у сферу дзяржаўнай уласнасці.

Цікавая гісторыя здарылася з дзядзькам Мабуту. Ён нахапіўся людзі і кабіны не нацэлі распус-калі зьязі, прэзідэнт устанавіў моцны кантроль над усімі. У не-калькі разоў вырасіў разведка і сакрэтныя службы, добра аснаш-чаны і апалячаны. Яны паслу-хоўваюць ісці, маюць добрых спе-цыялістаў па катанаванні. У выніку дзейнасці гэтых службаў у краіне сталі зьявіцца крыжы, зніжэнні лоджэй, пакаранні смерцю...

Прэзідэнт Мабуту болы з усё не любіць апазіцыю і робіць усё, каб яе не было. Акрамя ролісрэй, турмазна зняволення і запало-хвання, ён умела разыгрываў і метад перніка. Характэрны пры-клад у адносінах да былога прэ-м'ер-міністра Нгузы. У 1977 годзе ён быў абвінавачаны ў дзяржаўнай зме-не і пасаджаны ў турму. Яго ка-тавалі пад электрашок. Нгузу

ўдалося збегчы ў Бельгію, дзе ён стаў небяспечным крытыкам рэ-жыму Мабуту. Прэзідэнт паіс-кавіся, як жыць такі крытыка-на. Аказалася, вельмі белна. Ён вы-дзеліў ёй пудовую віну, добрую ежу. Калі Нгуза даведваў аб гэтым, напісаў Мабуту слязнае пісьмо, у якім прасіў дараваць яму ўсё і дазволіць вярнуцца на Радзі-му. Так быў пераінтэрына на свой бок небяспечны апанент, які паз-ней быў прызначаны на пасадку пасла ў ЗША.

Такім металам былі параліза-ваны і дэпутаты, якіх ўтварылі Саюз за дэмакратыю і сацыяльны прагрэс. Атрымаўшы добрую по-купку, некаторыя з іх сталі членамі ЦК правячай партыі. Тых, хто не падаўся ўтварам і ганарам, трапілі за крата. Спраба стварыць рух інтэлектуаль дзеля адраджэн-ня дэмакратыі і нацыі праравалася.

Там, дзе няма пазелу ўлад, дзе ўлады пазбавлены кантроль і іх дзейнасць не можа асвятляць неза-дзельны друк, дзе ўсім правіць адна "банька" — добра жыццёва толькі банька, яго дзіям і пахалімам. Практыка Заіра ўсё азія раў-толькі павердзіла гэтую прапіс-ную ісціну.

Павердзіла яна і другую ісціну — дыктатары не вечныя і ніякія ролісрэй не могуць спыніць прагрэс. Сцётныя вяснот апіс-цыя са зброяй у руках паднялася супраць дыктатараў.

Як "выбіваюцца прызнанні"

У жыцці дыктатараў важнае месца займае барацьба з ворагамі і зараднікамі. Яны не могуць узяць эканаміку, а, значыць, і выканаць аб'явілі аб паліцізміні жыцця. Таму ўвага грамадскасці перакло-налася на барацьбу з ворагамі, якіх перашкаджаюць. У холзе такіх кампаній дзівіліся ўсё пачы-нальнікі канкурыцыі і паліцыя.

Цікавыя з'явіліся барацьбы са зараднікамі. Яны не могуць узяць эканаміку, а, значыць, і выканаць аб'явілі аб паліцізміні жыцця. Таму ўвага грамадскасці перакло-налася на барацьбу з ворагамі, якіх перашкаджаюць. У холзе такіх кампаній дзівіліся ўсё пачы-нальнікі канкурыцыі і паліцыя.

Цікавыя з'явіліся барацьбы са зараднікамі. Яны не могуць узяць эканаміку, а, значыць, і выканаць аб'явілі аб паліцізміні жыцця. Таму ўвага грамадскасці перакло-налася на барацьбу з ворагамі, якіх перашкаджаюць. У холзе такіх кампаній дзівіліся ўсё пачы-нальнікі канкурыцыі і паліцыя.

Цікавыя з'явіліся барацьбы са зараднікамі. Яны не могуць узяць эканаміку, а, значыць, і выканаць аб'явілі аб паліцізміні жыцця. Таму ўвага грамадскасці перакло-налася на барацьбу з ворагамі, якіх перашкаджаюць. У холзе такіх кампаній дзівіліся ўсё пачы-нальнікі канкурыцыі і паліцыя.

Цікавыя з'явіліся барацьбы са зараднікамі. Яны не могуць узяць эканаміку, а, значыць, і выканаць аб'явілі аб паліцізміні жыцця. Таму ўвага грамадскасці перакло-налася на барацьбу з ворагамі, якіх перашкаджаюць. У холзе такіх кампаній дзівіліся ўсё пачы-нальнікі канкурыцыі і паліцыя.

Цікавыя з'явіліся барацьбы са зараднікамі. Яны не могуць узяць эканаміку, а, значыць, і выканаць аб'явілі аб паліцізміні жыцця. Таму ўвага грамадскасці перакло-налася на барацьбу з ворагамі, якіх перашкаджаюць. У холзе такіх кампаній дзівіліся ўсё пачы-нальнікі канкурыцыі і паліцыя.

Цікавыя з'явіліся барацьбы са зараднікамі. Яны не могуць узяць эканаміку, а, значыць, і выканаць аб'явілі аб паліцізміні жыцця. Таму ўвага грамадскасці перакло-налася на барацьбу з ворагамі, якіх перашкаджаюць. У холзе такіх кампаній дзівіліся ўсё пачы-нальнікі канкурыцыі і паліцыя.

Андрэй РУСАКОВІЧ.

Внимание: конкурс!

Міністэрства прадпрыніма-тельства і інвестыцый Рэспублікі Беларусь, Беларускі дзяржаў-ны ўніверсітэт, фірма "Ком-пьютеры і периферия" аб'являюць КОНКУРС ПЕЧАТНЫХ МАТЕРІА-ЛОВА, НАПРАВЛЕННЫХ НА ПРОПАГАНДУ ПРЭДПРІНІМА-ТЕЛЬСКОГО ДВІЖЕННЯ, ОПУБ-ЛИКОВАННЫХ В СРЕДСТВАХ МАССОВОЙ ИНФОРМАЦИИ БЕ-ЛАРУСИ.

На конкурс прымаюцца опу-бликованыя ў 1997 г. аўтарскія пе-чатныя матэрыялы, павязаныя прадпрыніматву, развіццю прэ-дпрыніматву, прапагандавую-чым перадавыя прадпрынімат-скіх вопыт і т.д.

Участнікамі конкурса могуць быць фізічныя ісці, аўтарскія каллекцыі і арганізацыі.

Конкурсныя матэрыялы павіны быць прадстаўлены не пазней 1

дэкабра 1997 года па адрэсу: г.Мінск, ул.В.Харужай, 29—71, ООО "Компьютеры и периферия" или почтой с уведомлением об вручении.

Компания "Компьютеры и периферия" урעדует следующие призы для победителей конкурса:

1-я премия — 10 млн. рублей; 2-я премия — 5 млн. рублей; 3-я премия — 2 млн. рублей.

Спонсором конкурса является фирма XEROX — ведущий производи-тель копировального оборудова-ния и принтеров. Его бюджет пред-оставлены специальные призы для победителей.

Справки по вопросам организа-ции и проведения конкурса можно получить в ООО "Компьютеры и периферия" по адрэсу: г.Мінск, ул.В.Харужай, 29—71, Тел. 210-11-46.

Розничные цены на автозаправках г.Минска (на 15.09.1997)

Фирма	Валюта единиц	Цены в бел.руб.					Опл.
		A-76	AI-92	AI-95	AI-98	Диз.топ.	

Минскавтоза-правка для бюд-жетн. орг-ций

Договорные

ЛУКОЙЛ

Бикоран

Экоцвет

Милком

ФКВП

Насте

Лифовет

В/В/л

5.600

6.100

—

—

4.100

б/р

7.300

9.400

11.700

13.400

6.100

н/р; б/р

7.300

9.200

12.500

—

6.100

н/р

7.300

9.500

12.500

—

6.200

н/р

7.300

9.500

12.500

—

6.200

н/р

7.500

9.500

12.500

—

6.500

н/р

7.700

9.700

12.400

14.700

6.500

н/р; б/р

В/В/л

7.800

9.400

—

—

6.200

б/р

Слышали?

Их сдают как стеклотару. А может, как хрусталь...

По некоторым данным, вернувшись из поездки в Вильнюс и Мос-кву, президент Беларуси дал задание своим юристам подготовить проекты двух новых законов: о роспуске Па-латы представителей Национального собрания и проведении новых выбо-ров в нижнюю палату парламента. Причем времени на это дело отво-дилось немного. Судя по той поспеш-ности, с которой проводится эта "операция", можно предполагать — новые выборы должны пройти в де-кабре нынешнего или в крайнем слу-чае январе будущего года. А чтобы нынешние "палатники" не ортаци-лись для них предусматриваются всевозможные льготы.

Когда я попросил прокомментиро-вать эту новость одного из нынеш-них депутатов Палаты представите-лей, он не без юмора ответил мне так: "Да разве это новость? У нас во всей

Ці варта было ўсё гэта пачынаць?...

Такаго ў беларуска-расійскіх адносінах яшчэ не было. Расійская Федэрацыя ў пошуках трагіцкага суду зварнулася ў Эканамічны суд Саюзнасці Незалежных Дзяржаў з просьбай даць тлумачэнне не-калькіх пытанняў". Пагадненне паміж Расіяй і Беларуссю аб ут-варэнні Митнага саюза.

Эканамічны суд СНД трэба адказаць на два пытанні: ці пра-вамерна ажыццяўленне мытных ор-ганамі Расійскай Федэрацыі кан-троль за таварамі, што паходзяць з тэрыі краін і ўвоззяцца на тэры-торыю Расіі, калі гэтыя тавары прайшлі мытныя афармленне ў Рэ-спубліцы Беларусь і вылучаныя мытнымі органамі Беларусі за сва-боднага абароту; ці правамерна прымяненне мытнымі органамі Расійскай Федэрацыі палажэнняў Пагаднення аб стварэнні Митнага саюза ад 6 студзеня 1995 года аб зборанні ўвозных мытных пошлін, плацяжэй і абару, якіх маюць ак-відаваць дзяржава на тавары, што паходзяць з тэрыі краін, вылуча-ныя да Пагаднення аб Митным саюзе. У нядаўняй сваёй размове з журналістамі кіраўнік штаб-кватэ-ры Саюзнасці таксама заўважыў:

"Ці варта было стварыць гэты саюз і рабіць вакол яго столькі шуму, калі дасягнутыя дамоўленасці могуць парушацца ўжо на ранній стадыі іх рэалізацыі?". І сапраўды: ці варта?

Уладзімір КОТ.

Рериховский центр в усадьбе Лопухиных

Трудные девятые годы для республик бывшего Союза совпали с годом становления и развития Международного центра Рерихов в Москве. Мечта Рерихов сбылась. Благодаря широко развернутой просветительской и издательской деятельности Центра, научное, философское, литературное и художе-ственное наследие Рерихов стало доступно широкому слою населения во многих городах России, странах ближнего и дальнего зарубежья. Идея Рерихов захватили уче-ные, деятели науки и искусства, стали основой растущего рерихов-ского движения. За эти годы Меж-дународный центр Рерихов окреп при мощной общественной под-держке, оказав противостоящие силы, которые стремились нару-шить волю Святой Троицы Николае-вича Рериха и помешать созданию об-щественного музея имени Н.К. Ре-риха.

Постановление правительства Москвы от 3.10.95 года о передаче Международного центра Рерихов в долгосрочную аренду сроком на сорок девять лет позволило продол-жить развернутые реставрационно-строительные работы основного здания музея. Буквально на глазах полуразрушенная усадьба Лопу-хиных превратилась в красивый па-мятник архитектуры XVIII—XIX веков.

В настоящее время Междуна-родный центр Рерихов приступил к завершающему этапу ремонтно-реставрационных работ. Склады-вающиеся обстоятельства свиде-тельствуют о том, что без помощи меценатов и спонсоров, без под-держки всех тех, кому не безразлич-на судьба не только русской, а в данном случае и мировой культуры, преодолеть очередные препятствия будет непросто.

Елена СЫС.

Совместное домовладение: шаг вперед?

Парламентская комиссия по экономике ведет доработку законопроекта "О совместных домовладениях", главным разработчиком которого является Министерство жилищно-коммунального хозяйства.

Целесообразность принятия данного закона обусловлена неос-тождимостью урегулирования от-ношений собственности на недвижи-мое имущество. Действующее за-конодательство лишь частично ре-гулирует решение вопросов, свя-занных с приватизацией и другими основаниями возникновения права собственности на жилые или нежилые помещения, а также доля в праве собственности на общее имуще-ство". Также записано, что "субъек-тами недвижимого имущества со-вместного домовладения могут быть физические или юридические лица страны, иностранные граж-дане, не имеющие гражданства, ино-странные и международные юриди-ческие лица в пределах прав, предоставленных им законодатель-ством Республики Беларусь".

Разрешен в процессе доработки проект закона, который касался бы перехода управления совместным домовладением в случае принуди-тельной ликвидации товарищества собственников. Законодана норма, согласно которой определять спо-соб дальнейшего управления това-риществом (как и принимать реше-ние о его ликвидации) будет судеб-ные органы.

В проект также вошел новая статья, касающаяся законодатель-ства Республики Беларусь о со-вместном домовладении. По пути создания совместных домовладений идет реформиро-вание жилищной сферы в России, Украине и Ливне. Не приняты со-ответствующие законодательные акты. Совместные домовладения уже существуют в Бресте и Кобри-не, создаются в Минске.

Принятие данного закона даст возможность регулирования на правовой основе отношений соб-ственников в совместном домовла-дении, позволит обеспечить накла-днее использование комплекса не-движимого имущества в совмест-ном домовладении, а также ускорит создание альтернативных служб по эксплуатации жилищного фонда.

(Вестник БелТА "В кабинетах власти".)

3 назначенным!

Кіруючыся пунктам 9 артыкула 84 Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, кіраўнік беларускай дзяржаўна падпісаў указ аб назначэнні Ігара Мікалае-віча Ждановіча суддзёй і намеснікам старшын Вышэйшага гаспадарча-суда Рэспублікі Беларусь. Указ прадуаджывае наступнае ўзначленне на-значэння з Саветаў Рэспублікі Нацыянальнага сходу.

БелТА.

Валерий Тихиня считает, что Верховный суд вышел за пределы предоставленных ему законом полномочий

Как известно, борьба белорус-ских адвокатов за выживание до-кадилась до самых верхних эше-лонов судебной власти. В конфликт втянута масса независимых экс-пертных структур. К экс-преселе-дую Конституционного суда, за-судженному юристу, доктору юри-дических наук, профессору В.Тихи-не обратился за консультацией ад-вокат юрконсультанты Советского района г.Минска Г.Погоняло. Вот что ему ответил Валерий Гурьевич Тихиня:

"В соответствии с действующим уголовно-процессуальным за-конодательством (ст. 14 УПК Рес-публики Беларусь) правом обжа-лы в адвокатов полномочия не на-даны. В соответствии с действующим законодательством о непра-во судей и статусе судей в Респу-блике Беларусь, Верховный суд вправе

Дайджест

Учитесь у мексиканцев — они решили проблему проституции

По мнению газеты "Экспресс", власти столицы Мексики стали первыми, кому удалось решить проблему проституции. Газета сообщает, что власти города сначала создали профсоюз представителей древнейшей профессии. После этого, наведя в нем порядок, градоначальники заключили с профсоюзом очень жесткий договор, который предусматривает не только, где и когда могут работать проститутки, но и форму одежды, в которую они должны быть одеты. Так, в частности по новым правилам, с шести утра до двенадцати ночи мексиканские проститутки могут носить только приличную одежду, которая не должна просвечивать. С двенадцати до трех часов дня объявляется перерыв, в который работать вообще нельзя. Трансакции же разрешено работать только ночью. При этом каждая проститутка должна при заключении контракта предоставить клиенту медицинское свидетельство, выданное в тот же день. Газета отмечает, что в проститутки, и городские власти очень строго следят за взятыми на себя обязательствами. Благодаря этому город приобрел цивилизованный и пристойный вид.

На футбольное поле выходят... роботы

Японские производители бытовой электроники намерены в ближайшее время выпустить на рынок два вида совершенно новых роботов. Первый из них, по информации газеты "Шверингер Тагесцайтер", это роботы-футболисты. Они имеют вид человека и, по утверждению конструкторов, способны вполне пристойно играть в футбол. В скором времени даже должен состояться первый чемпионат Японии по футболу среди роботов. Другой новинкой должны стать роботы — домашние животные. Эти машины имеют вид небольших собачек, которые могут выражать радость, охранять дом и выполнять все команды, которые известны домашним животным. Газета также сообщает, что японские предприниматели намерены получить от продажи новых роботов значительную прибыль.

Американцы, чтобы их не подслушивали, выложили 376 миллионов долларов

Скорому окончанию строительства в Москве нового здания американского посольства посвящает статью "Детройт Ньюс". Газета напоминает, что оно было начато в 1979 году и первоначально строилось советскими рабочими из советских материалов. Шесть лет спустя строительство было приостановлено, поскольку заказчики обнаружили, что в здании было установлено подслушивающее устройство. КГБ ушли только после того, как американцы представили собой гигантский микрофон. КГБ ушли только после того, как американцы представили собой гигантский микрофон. КГБ ушли только после того, как американцы представили собой гигантский микрофон.

Светлана РОСТОВА.

Литва

Видмантас Жемайлис: "Провокационную акцию могли инспирировать силы, ничего общего не имеющие ни с Добровольной службой охраны края Литвы, ни с Литовским государством"

Министр внутренних дел Видмантас Жемайлис сообщил, что на основании имеющейся информации о попытке совершить покушение на прибывающего в Вильнюс на международную конференцию А.Лукашенку были задержаны 5 офицеров и 2 добровольца. Через 2 дня подозреваемые были освобождены из-под стражи без предъявления им каких-либо официальных обвинений.

Казахстан

Депутат парламента обвинил главу правительства в превышении своих полномочий

Депутат нижней палаты казахстанского парламента (мажилиса) Заманбек Нуркалилов, бывший мэр Алма-Аты, обвинил главу правительства Ахметжана Каскельдина в превышении своих должностных полномочий.

Марадона: это просто "охота на ведьм"

Звезда аргентинского футбола Диего Марадона дал интервью впервые после того, как в третий раз в его организме обнаружили запрещенный препарат. 36-летний футболист заявил, что это его враги начали "охоту на ведьм" с целью довести его до самоубийства.

Д.Марадоне, который в последнее время играл за клуб "Бока Юниорс", футбольная ассоциация Аргентины запретила играть, пока он не пройдет повторный тест на допинг.

Допинг в организме футболиста был обнаружен после матча между "Бока Юниорс" и "Аргентина Юниорс", в котором "Бока Юниорс" одержала победу со счетом 4:2, а Д.Марадона после 11-метрового штрафного забил свой 150-й гол на чемпионате Аргентины.

"Кое-кто вне себя от злорадства"

Фотопейтер.

Грузия

В Сухуми по-прежнему настаивают на равносубъектности Грузии и Абхазии в составе общего государства

Диалог с абхазской стороной проходит напряженно, так как "приближение к его финалу обострило противоречия", заявил на пресс-конференции в Тбилиси руководитель грузинской делегации на переговорах по урегулированию грузино-абхазского конфликта, посол Грузии в РФ Важа Лордкипанидзе.

По его словам, определенные сдвиги в позиции абхазской стороны имеются, но по вопросу политического статуса "в Сухуми по-прежнему настаивают на равносубъектности Грузии и Абхазии в составе общего государства".

"Мисс Европа-97"

Корою "Мисс Европа-97", которая на сей раз достигла представительницы Греции Изабеллы Даррис, первой красавицы континента, вручал самый знаменитый член жюри киевского конкурса, звезда французского кино Ален Делон.

Фотопейтер.

СНГ

Саммит лидеров стран Содружества состоится 22-23 октября в Кишиневе

Встреча глав государств — членов Содружества Независимых Государств состоится в Кишиневе 22-23 октября текущего года. Об этом сообщил в Баку делегационный секретарь СНГ Иван Коротченко.

По его словам, президент Туркмении Сапармурад Ниязов обратился с просьбой перенести данный саммит на конец декабря.

Азербайджан

Гейдар Алиев делает еще один шаг к расширению сотрудничества с Японией в нефтяной отрасли

Президент Гейдар Алиев подтвердил, что Баку всегда выражал заинтересованность в экономическом сотрудничестве с Японией. Такое заявление глава государства сделал, принимая в Баку делегацию японской компании "Итоху Корпорейшн", которая в ходе переговоров выразила намерение участвовать в очережном — третьем по счету для себя — нефтяном проекте в Азербайджане.

Как передает корреспондент "Интерфакса" из Баку, Г.Алиев сообщил японским предпринимателям, что о двустороннем сотрудничестве в экономическом сотрудничестве свидетельствует и содержание его переписки с премьер-министром Японии Рютаро Хасимото.

Делегацию "Итоху" возглавляет президент и председатель этой корпорации, действующий в области энергетике и химической промышленности, Минору Муроруши.

Поможет ли КГБ укрепить российскую экономику?

Российская служба внешней разведки активизировала свои действия в области экономического шпионажа на территории Германии, сообщает агентство ДПА со ссылкой на заявление немецкой службы национальной безопасности. Агентство отмечает, что, по данным службы, немецкие разведчики разработали и успешно внедряют новую систему сбора экономической информации. При этом сведения поступают не только от собственных агентов российской службы внешней разведки, но и от западных ученых и предпринимателей, посещающих различные мероприятия в Москве. Агентство также сообщает, что СВР подключила к разведывательной работе многих российских ученых и туристов, которые перед выездом за рубеж получают специальные задания и вопросы, на которые по возвращении они должны ответить. Благодаря

такой работе, продолжает агентство, российские спецслужбы имеют практически полную картину того, что происходит в экономике Германии и какие новшества готовятся к внедрению.

Ельцина о территориальной целостности Грузии и построения взаимоотношений на основе федерализма. Однако этот вариант абхазская сторона категорически отвергла.

Несмотря на категоричность заявления абхазской стороны, отметил В.Лордкипанидзе, определенные сдвиги в позиции абхазской стороны имеются, однако она по-прежнему настаивает на исключении из протокола по урегулированию самого понятия "федеративное государство", а также пункта о действии на всей территории государства Конституции Грузии.

Вместе с тем, как сказал В.Лордкипанидзе, в Сухуми готовы к согласию по таким вопросам, как единая внешняя политика и разработка и осуществление программы обороны, абхазская сторона готова и к достижению консенсуса в стратегических экономических вопросах.

А мы оказались былыми: Ты — крош, што пуксе на жылах, Ты — сонца, яко Просторы святком азарыя, Г без чаю, як без маці Або без радзімы, Ні нараджэня, ні жыцця На зямлі немечыны!

Так, уже мы добра ведаем, што жыццё Максіма Танка было як перанасачана бурнымі палямі, шматлікімі паўсядзённымі клопатамі. Развільчаны, перапаўняючы, вязень віленскай турмы "Літвішкі", супрацоўнік у легальным і падпольным камуністычным друку Заходняй Беларусі, у францускай газеце "За Савецкую Беларусь", атпілкавец "Раздзім фашысцкую галізіну", літаратурны рэдактар часопіса "Вожак", галоўны рэдактар часопіса "Полымя", кіраўнік пэсаманічнай арганізацыі, акадэмік, вядомы грамадскі дзеяч, — такой біяграфія хваляе б і на дваццаці чалавек! Аднак не пасадзі, не грамадская абавязкі, не рэгалі і не знанні вызначалі глыбінную сутнасць яго асобы. Перш за ўсё выйшаўшыю вольна Максім Танк быў паэтам.

Пра гэта сведчаць нават радкі яго завячвання: "Прашу... мяне нахаваш на Сабіадскім маіліны, дзе пахаваны і мае бацькі. [...] Хацеў мяне прашу без арды, музыкі і працы. Не любіў і красавіца на зямлі. Таму прашу нахаваш як найспейей, як хаваш і хаваеш справядку ў нас усіх."

У жніўню паўра, па дароце, закаханых жытам, вярнуўся паэт на вечны спацьня пад родныя наранчаньскія сосны, пошум якіх спрыяў нараджэнню першых юнацкіх вершаў.

У сваёй літаратурнай падмове да першага зборніка Максіма Танка "На эпапэ" Рыманавіч Шырмы прароча сказаў, што яго талент на "заходнім небасхіле... адразу загараў першай вяснінай". Над гэтым вяснянага слова, мужніла слова, якое паэт вынес "з сялянскіх хат", якое пісаў "на маўклівых мурах", "на калючых дрэтах", вельчак, што "трэба няспання іці да зары". Ён шчыра верыў у камуністычны ідэал, актыўна змагаўся за іх ажыццяўленне, але развільчаны пафас не перашкаджаў выяўленню сапраўднай паэзіі:

Пле ў руках, Ты чародзея ў чорных баронах У шэры сярмаж і ў лапках лаговых... Чорная скібы кружом.

Звоіць аб камені Ставёны парог. Коль упрэцкае, скібы цяжкія... Глыбі На усходняй староні — Іскры Бароны зашлелі зарю.

Выдараў зямлі і сонца! Хоць кніга "На эпапэ" на другі дзень пасля выхадзіла была канфіскавана паліцэйскімі ўладамі, але ўпадзёлія не экзэмпляры хвалялі на руках, абуджаючы ў сэрцах людзей працу "сонца, волі і вясні". Гэты волгук паўвердзіў іскіну, што паэзія — адна з важнейшых працяў сілы чалавечага духу, што яна можа стаць магутнай зброяй у барацьбе за праўду і справядлівасць.

І ў вясны час, нягледзячы на тое, што яму даводзілася пісаць заблавадзеныя "агіткі", сатырычныя кулётны, памфлеты, Максім Танк стварае выдатныя вершы, паэму "Янук Саліба", яго пачуццёвы, пераказаны, усхваляваныя выяўляюцца з асаблівай, незвычайнай сілай, з глыбіні душы ўзняюцца новыя і новыя хвалі алантэйных паўтэрж, наскоранасі перад злом. У пранікнёным, крамячым болем і любоўю вершы "Мы вернемся" паэт выказае сёньняшняе адданасць роднай зямлі, упэўненасць у перамоце:

А мы шліх вячэрня знодзем, Як выдзі і заходзіць век, Па сонцу, што над морам ўзойдзе, Па зноў беларускім рэк.

Плэна працягваюцца творчыя пошукі паэта ў пасляваенны час. Натхнёны даследчым жыццём, нястомна сьведкаўшым гуманістычным ідэал Максім Танк выходзіць на шырокае абсягі быцця чалавека. Яго лірыка становіцца больш разнастайнай у тэматычных адносінах, у ёй паступова назапашваецца філасофскі патэнцыял, маючы непаўторны аўтарскі інтанацы.

У кнігах "Каб ведалі", "След бліскавіцы", "Мой хлеб налізаны", "Глыток вады", "Перапіска з жаміт", "Хай будзе святло", "Дарога, закаханая жытце", "Прайсці праз вернасць", "За мам сталом", "Збор калосаў" і іншых выданняў вечная далеч часу ў сваім трыадзімным вымыванні: учора, сёння, заўтра. У вершах артысцяна зліваюцца, пераплітаюцца непарэзальнасць усмешчанага свету, малаласць разамантычных парываньняў, ваякшасць, спеласць і сталасць думкі, муляе засяроджанасць чалавека, яшчэ шмат пабачыў, перажыў, вясёлыя гумарыстычныя ноткі, фальклорныя матывы. Паміж паэта акрыяе ў мінулым нешта каштоўнае, не заўважанае раней, прытыяе яго ў сённяшні дзень, сутыкае, судзіласць паэзіі, лёсы. Штрыхі багатага быцця, убачанага пісьмем вочам, прапушчанага праз горні душы, атрыліваюцца зваротны рух, ідуць пераплаўленымі да людзей. Разум паэта сягае і наперад, высвеваючы далёкія артысцяны чалавечага шляху.

Частва М.Танк карыстаецца прыемам кантрасту, або параваніна выліката з малым, і наадварот. Гэтым ён дасягае значага абуджэння розных з'яў.

Жывым душышым шпільом сагрэта ўсё, што трапіла ў поле эроку паэта. Нават у ягоным камесціным мастакоўскім ахопе прасторы, у якой мы існуем, няма холаду. Сусвет, планета, квантэнтны, краіны — усё гэта ў паэзіі М.Танк успрымаецца не як па-хатняму, проста, даступна, жыццёва. І на зваротным шляху ад раснінкі на травіне да Млечнага шляху душа паэта чырочыцца на цёплым і мудрае разуменне:

— працягнуцца Гэта дарога Ад парода да варт, Ад сяла — да сяла, Ад эрыя — да эрыя, Ад песні — да песні, Ад зоркі — да зоркі...

Духоўны скарб

Сяргей ЗАКОННІКАЎ

Дарога, закаханая жытам (Да 85-годдзя Максіма Танка)

У "Аўтабіяграфіі" Максіма Танка ёсць такія словы: "Пачынаючы свой літаратурны шлях, я не ведаў, колькі даядзёцца мне сустрыць цяжкасці, я не ведаў, і колькі светлых і незабыўных дзён кажае мне". Сапраўды, на Беларусі заўна такая доля выпадае кожнаму талентам чалавеку, які аддае сваё жыццё роднаму беларускаму слову: прабавіцца з усіх іх праз глыбоку сіню абякаванасць і нерушэння, ралавацца кожным парасткам народнага абуджэння, а потым зноў і зноў падымаць у бездань пакутаў ад няўцяшнасці тэўшлага ладу, ад аслупнасці ў яго напьянальнай волі, самасвядомасці, любові да ўсяго крэўнага. Наш народ, пастаняна знаходзячыся пад прэсам то расійскага, то польскага шпанізму, а ў апошні час бальшавікага "інтэрнацыяналізму", так і не ўсвадоміў унікальную і незаманую каштоўнасць сваёй мовы, культуры, без якіх нельга захаваць сябе ў гэтым свеце. У сённяшнім, нібыта незалежным, беларускім дзяржаўе не даходзіць да слыху суадчыннікаў словы Францішка Багушэвіча: "Наша мова для нас святая, бо яна нам ад Бога даная, я і другім добрым людзям...". "Не пакідайце ж мовы нашай беларускай, каб не ўмерлі!" А колькі пранікнёна-палымых выказванняў у абарону і ў гонар роднай мовы, культуры прагучала з вуснаў Янкі Купалы, Максіма Багдановіча, Максіма Гарэвіка! Ды што зробіш, няма ў нашага ладу ўвагі і павагі да сваёй прарокаў. Але і правднікі нашых народаў, вядомыя ў свеце людзі гавораць тое ж самае: "Калі ў нашай нямы культуры, ёе існаванне не мае сэнсу" (рускі акадэмік Дзмітрый Ліхахоў); "Калі пачынаецца заняпад нацыянальнай літаратуры, нацыя марне і памірае" (выдатны амерыканскі паэт Эзра Паўнд).

А культура ў першую чаргу грунтуецца на роднай мове. Разум паэт лёс свайго народа, роднай мовы, культуры, літаратуры, пэзіі не пакідаў праз усё жыццё і Максіма Танка, што выразае багачыня ў яго творчасці. Вось якія словы адрасуе ён свайму заўсёднаму захапленню — паэзіі:

А мы казаліся былімы: Ты — крош, што пуксе на жылах, Ты — сонца, яко Просторы святком азарыя, Г без чаю, як без маці Або без радзімы, Ні нараджэня, ні жыцця На зямлі немечыны!

Так, уже мы добра ведаем, што жыццё Максіма Танка было як перанасачана бурнымі палямі, шматлікімі паўсядзённымі клопатамі. Развільчаны, перапаўняючы, вязень віленскай турмы "Літвішкі", супрацоўнік у легальным і падпольным камуністычным друку Заходняй Беларусі, у францускай газеце "За Савецкую Беларусь", атпілкавец "Раздзім фашысцкую галізіну", літаратурны рэдактар часопіса "Вожак", галоўны рэдактар часопіса "Полымя", кіраўнік пэсаманічнай арганізацыі, акадэмік, вядомы грамадскі дзеяч, — такой біяграфія хваляе б і на дваццаці чалавек! Аднак не пасадзі, не грамадская абавязкі, не рэгалі і не знанні вызначалі глыбінную сутнасць яго асобы. Перш за ўсё выйшаўшыю вольна Максім Танк быў паэтам.

Пра гэта сведчаць нават радкі яго завячвання: "Прашу... мяне нахаваш на Сабіадскім маіліны, дзе пахаваны і мае бацькі. [...] Хацеў мяне прашу без арды, музыкі і працы. Не любіў і красавіца на зямлі. Таму прашу нахаваш як найспейей, як хаваш і хаваеш справядку ў нас усіх."

У жніўню паўра, па дароце, закаханых жытам, вярнуўся паэт на вечны спацьня пад родныя наранчаньскія сосны, пошум якіх спрыяў нараджэнню першых юнацкіх вершаў.

У сваёй літаратурнай падмове да першага зборніка Максіма Танка "На эпапэ" Рыманавіч Шырмы прароча сказаў, што яго талент на "заходнім небасхіле... адразу загараў першай вяснінай". Над гэтым вяснянага слова, мужніла слова, якое паэт вынес "з сялянскіх хат", якое пісаў "на маўклівых мурах", "на калючых дрэтах", вельчак, што "трэба няспання іці да зары". Ён шчыра верыў у камуністычны ідэал, актыўна змагаўся за іх ажыццяўленне, але развільчаны пафас не перашкаджаў выяўленню сапраўднай паэзіі:

Пле ў руках, Ты чародзея ў чорных баронах У шэры сярмаж і ў лапках лаговых... Чорная скібы кружом.

Звоіць аб камені Ставёны парог. Коль упрэцкае, скібы цяжкія... Глыбі На усходняй староні — Іскры Бароны зашлелі зарю.

Выдараў зямлі і сонца! Хоць кніга "На эпапэ" на другі дзень пасля выхадзіла была канфіскавана паліцэйскімі ўладамі, але ўпадзёлія не экзэмпляры хвалялі на руках, абуджаючы ў сэрцах людзей працу "сонца, волі і вясні". Гэты волгук паўвердзіў іскіну, што паэзія — адна з важнейшых працяў сілы чалавечага духу, што яна можа стаць магутнай зброяй у барацьбе за праўду і справядлівасць.

І ў вясны час, нягледзячы на тое, што яму даводзілася пісаць заблавадзеныя "агіткі", сатырычныя кулётны, памфлеты, Максім Танк стварае выдатныя вершы, паэму "Янук Саліба", яго пачуццёвы, пераказаны, усхваляваныя выяўляюцца з асаблівай, незвычайнай сілай, з глыбіні душы ўзняюцца новыя і новыя хвалі алантэйных паўтэрж, наскоранасі перад злом. У пранікнёным, крамячым болем і любоўю вершы "Мы вернемся" паэт выказае сёньняшняе адданасць роднай зямлі, упэўненасць у перамоце:

А мы шліх вячэрня знодзем, Як выдзі і заходзіць век, Па сонцу, што над морам ўзойдзе, Па зноў беларускім рэк.

Плэна працягваюцца творчыя пошукі паэта ў пасляваенны час. Натхнёны даследчым жыццём, нястомна сьведкаўшым гуманістычным ідэал Максім Танк выходзіць на шырокае абсягі быцця чалавека. Яго лірыка становіцца больш разнастайнай у тэматычных адносінах, у ёй паступова назапашваецца філасофскі патэнцыял, маючы непаўторны аўтарскі інтанацы.

У кнігах "Каб ведалі", "След бліскавіцы", "Мой хлеб налізаны", "Глыток вады", "Перапіска з жаміт", "Хай будзе святло", "Дарога, закаханая жытце", "Прайсці праз вернасць", "За мам сталом", "Збор калосаў" і іншых выданняў вечная далеч часу ў сваім трыадзімным вымыванні: учора, сёння, заўтра. У вершах артысцяна зліваюцца, пераплітаюцца непарэзальнасць усмешчанага свету, малаласць разамантычных парываньняў, ваякшасць, спеласць і сталасць думкі, муляе засяроджанасць чалавека, яшчэ шмат пабачыў, перажыў, вясёлыя гумарыстычныя ноткі, фальклорныя матывы. Паміж паэта акрыяе ў мінулым нешта каштоўнае, не заўважанае раней, прытыяе яго ў сённяшні дзень, сутыкае, судзіласць паэзіі, лёсы. Штрыхі багатага быцця, убачанага пісьмем вочам, прапушчанага праз горні душы, атрыліваюцца зваротны рух, ідуць пераплаўленымі да людзей. Разум паэта сягае і наперад, высвеваючы далёкія артысцяны чалавечага шляху.

Частва М.Танк карыстаецца прыемам кантрасту, або параваніна выліката з малым, і наадварот. Гэтым ён дасягае значага абуджэння розных з'яў.

Жывым душышым шпільом сагрэта ўсё, што трапіла ў поле эроку паэта. Нават у ягоным камесціным мастакоўскім ахопе прасторы, у якой мы існуем, няма холаду. Сусвет, планета, квантэнтны, краіны — усё гэта ў паэзіі М.Танк успрымаецца не як па-хатняму, проста, даступна, жыццёва. І на зваротным шляху ад раснінкі на травіне да Млечнага шляху душа паэта чырочыцца на цёплым і мудрае разуменне:

— працягнуцца Гэта дарога Ад парода да варт, Ад сяла — да сяла, Ад эрыя — да эрыя, Ад песні — да песні, Ад зоркі — да зоркі...

І нашто я Так далёка заафрандаваў, Што нам не чуваць, Аб чым сёння гавораць, Ля дамажана калодзежа.

Асаблівым сардэчным хваляваннем сагрэта словы Максіма Танка пра праўдзіну-маці, чые незабыўныя рысы неаддзяльна ад абычліва і душы Беларуса, з яе прастай, спіллай і такой непаўторнай, жывой прыгожасцю кравілаў, з яе надальчымі складаным, крыжовым гістарычным лёсам, стагоддзямі духоўнай і мазольнай працы, з яе вечным спадзяваннем на лепшую долю. Паэт стварыў класічныя ўзоры лірыкі, якія ўспрымаюцца прыгажосцю, красу, хараство, неўміручасе, незвычайнасць, заглядваючы чалавечасе пачуццё — каханне. Хоцанца нагадала хоць некалькі радкоў выдатнага верша "Аве Марія", прасякнутага гуманістычным ідэям высокага зямнога прызначэння жанчыны:

Нам пад жадаюнай вопраткай чорнай Ты ададзены: стан непакорны, Ножкі, якімі б на карнавалах І захаляла і чаравала, Смуляры рукі, зруды тугія, — Аве Марія!

Сапраўды паэт не толькі смела і настойліва даследуе разнаснасць, шукае новыя змест, рытмы, паэсты, якія аплываюцца ад абычліва і душы Беларуса, з яе прастай, спіллай і такой непаўторнай, жывой прыгожасцю кравілаў, з яе надальчымі складаным, крыжовым гістарычным лёсам, стагоддзямі духоўнай і мазольнай працы, з яе вечным спадзяваннем на лепшую долю. Паэт стварыў класічныя ўзоры лірыкі, якія ўспрымаюцца прыгажосцю, красу, хараство, неўміручасе, незвычайнасць, заглядваючы чалавечасе пачуццё — каханне. Хоцанца нагадала хоць некалькі радкоў выдатнага верша "Аве Марія", прасякнутага гуманістычным ідэям высокага зямнога прызначэння жанчыны:

Нам пад жадаюнай вопраткай чорнай Ты ададзены: стан непакорны, Ножкі, якімі б на карнавалах І захаляла і чаравала, Смуляры рукі, зруды тугія, — Аве Марія!

Унікальнымі старонкамі ў спадчыне М.Танка багачыня "Лісты календара", якія былі апублікаваныя ў 1970 годзе, а таксама "Дзёнікі", якія зарэз друкуюцца ў часопісе "Полымя". І тут перад намі паўстае творца, паэт, але не той, які сядзіць у вежы са слонавай косцай, а жывы, дзейны, заглыблены ў жыццё чалавек. Пражытыя гады дазволілі яму добра разгледзець, як дэвальваваліся знешне нібыта прывабныя камуністычныя ідэі, які бадарына ўсвабодзіліся яны ў жыццё, які скоўваў усё жывое і разузнае ў грамадстве таталітарызм. Апалагатам былога і сённяшняга аўтарытэцкага ладу жыцця, разамітатам савецкай імперыі і ініцыятарам нейкага новага дзяржаўнага ўтварэння шляхам зліцця Беларусі з Расіяй, якія спрабуюць выставіць асобу Максіма Танка як чыстай "ён з намі!", трэба зважанацца з запісамі паэта, зробленымі задоўга да перабудованай і ілпярнянай мітусні: "Прачытай даклад М.А.Суслава. Ёсць бачны становіцца для мяне незразумелымі адносіны нашых ідэалаў да справы календара. Быццам на свеце не адабылося ніякіх змен, ніякіх пераменаў...". "Усё нас ахапіў фірсе русапаражыў бабінцы, аб якой можна ўважыць і адчай і дзірэнсі"; "Чорт ведае, што атрымаўца ў нас з уборкай. І гэта кожны год, нат пры самым лепшым надвор'і?"; "Відаць, пакуль не стане ўсім відовым абсурд нашых нутэаўзёных пасаджэнняў, нам не ўдадца іх стынці. А колькі людзей усё гэта адрынае ад працы, колькі маруецца часу, сродкаў. Але стрэх пабудуем"; "Не ведаю, ці ўдадся нам, так працякуючы, пабудаванне камунізму. Нідзе на свеце не бачыў такога марнапрадства часу". І гэта вытрымаў толькі з невялікай крык душы паэта: "Бдыа — няма калі пісаць. А для мяне не пісаць — тое самае, што не дыхаць". Чалавек, які высока цаніў любую талковую, прарафесіянальна выкананую працу, сам нястомны сеібы на пацятчынх заганах, Максім Танк не толькі марыла, але і фізічна задыхаўся ў атмасферы бабятні, фарысатэі, фальшу, хлусні. Пішу гэтыя радкі і з добрай усмешкаю гадваю, які ён і ў прэзідумных хадзіх, дакладчык і выступуючы мінутацый лаякамі, таўчуху залу ў ступе, а паэт, заглыблены ў сябе, думае, варушыць вусамі!

Узрачунаючы ў жыццёвы шлях паэта, і можа, найліпшэй у апошнія дні, а я наведваў самотную, аспрацую танкаўскую кватэру, калі не стала ягонай вернай і адданай спадарожніцай па жыцці — жанкі Любоў Андрэеўны, калі сам ён цяжка хварэў, дамуша пра многае. Не, не такія панавны былі адносіны

Максім ТАНК

Родная мова

З легендаў і казак былых пакаленняў,
З каласоў цыжкога жытця ў пшаніцы,
З сузор'яў і сонечных цёплых праменняў,
З грэмухага зняня бурлілых крыніц,
З тупыхага шэбру, шуму дуброваў,
І з гора, і з радасці, і з чэсця
Таго, што лягло назаўсёды ў аснову
Святай народна, бяссмертна яна, —
Ты выткана, дзіўная родная мова.

Няма на зямлі таго шчасця і гора,
Якога б ты нам перадаць не магла.
Няма такіх непраўд, глыбокага мора
І гор, праз якія б ты не прайшла
Мяне на радзіму, туды, дзе сягоння
Стань акрыяўлены вораг з пятай
Над спаленай хатай, над родным загонам,
Над будучыняй і над песняй маёй, —
Над тым, што было і што век будзе вольным.

Народ пранісе цябе, родная мова,
Святлом негасальным у сэрцы сваім
Праз цемру і года зматаніў суровых.
Калі ж апале і развеша дым
І нічыя вясковыя зацяжыцца,
— Ізноў прашуміш ты вясковым дажджом,
Ізноў завініш ты ў кожнай у хаце,
Шчыбалам дасі іх сярэброны грым
І вусны расквіцеш усмешкай дзіцяй.

1943

Добры з ваўка музыка,
Ды не скажаць пад вышце;
Добры чарпак з рэзашта,
Ды толькі з яго не пішце;
Добры мёд на памінах,
Толькі ніко не п'е;
Добры рубель пазычаный,
Толькі спаць не дае;
Добры кажух са спагалаў,
Толькі сідуленя ў ім;
Добры агонь на чужыне,
Толькі грызе вочы дым.

1967

Калі трэба была песня

Калі трэба была песня —
Ні ў чым не грукну дзверы.
Яе знаходзіў дома,
Як пад лапаво сякеры.
Як у прырэчку — цяпліцы,
У салыні — жменько солі,
На дрыўоты — кніж дарожны,
Жаўрука — на родным полі.
А калі зноў пачну буды
Я патрэбны, добра знаю:
Мяне знойдзе яна ў хаце
Углы ж на паравіку краі
Ці на плуцым, ці ў ларэце,
Ці ў дуброве рана-рана,
А не знойдзе — хай пакліка.
Я і зноў кургана ўстану.

1972

Я спытаў чалавека,
Які прайшоў праз агонь,
І вольны,
І меланя трыба:
— Што самае цяжкае
На гэтым свеце?

І ён адказаў:
— Прайсці праз вернасць.
1976

Рэцэпты старыня глыбокай

Как сохранить яблоки

Снятые с деревьев яблоки укладывают в бочки рядами, полностью засыпая каждый ряд сухим песком, чтобы не допустить к яблокам воздух (это основное условие их сохранности) и остановить испарение влаги (для сохранения их запаха). Влага, которая все же испаряется из яблок, допустимо убираться песком. Яблоки, которые сохраняются этим способом, даже в мае и июне бывают такими свежими, что кажутся только что снятыми с яблоки.

Самый простой способ засолки огурцов

Отберите огурцы одинакового размера, без изъянов, вымойте огурцы и зелень. Сложите в чистые трехлитровые банки и залейте раствором, приготовленным из 1,5 л воды и трех столовых ложек с верхом соли. Накройте чистой тряпкой и поставьте на брожение на трое-четыре суток. Как только появится шапка пены с кислым запахом, а раствор помутнеет, слейте его в эмалированную кастрюлю, прокипятите и залейте кипящим раствором огурцы, тут же закатайте банки стерилизованными крышками. Перед закатыванием можно насыпать сверху на рассол 1/4 чайной ложки сухой горчицы.

Самый легкий способ стерилизации банок

Вымыть банки с мылом для обезжиривания (не использовать для этого соду — она всегда оставляет мутный осадок на стекле).

Затем хорошо ополосните холодной водой и поставьте горлышком на горловину чайника с кипящей водой. На носик чайника наденьте колпачок от водочной бутылки. Пожарьте каждую банку 8–10 минут. При таком способе не требуется большого количества воды и газа, что немаловажно в дачных условиях.

Самый оригинальный и быстрый способ пастеризации

Вместо того чтобы пастеризовать банки с консервами на водяной бане, делают следующее: на носик чайника надевают резиновую прокипяченную трубку, наливают в чайник воду, накрывают крышкой и ставят на огонь. Второй конец трубки опускают в банку с консервированными овощами. Когда вода в чайнике закипит, пар из трубки пройдет через овощи и их пастеризует. Достаточно 4–5 минут для пастеризации в банке емкостью 0,8–1,0 л.

Максім Танк на Нарачы.

(Здымкі да гадавіны пазта газеце "Народная воля" прапанаваў Віктар Жук.)

Лісты Максіма Танка да Пімена Панчанкі*

Мінск. 17.XI.1944

Дарагі мой дружа Пімен!
Дайно я табе не пісаў. Перадусім, я да гэтага часу не атрымаў ад цябе адказу на сваю паштоўку, ды, прызнацца, і часу не было, каб засесці ў ўпарадкаваць свае думкі, бо ўвесь час знаходзіўся ў камандзіроўцы. Доўга мы тады вандравалі з сем'яй дамоў. Амаць пазлы тыдзень ехалі з Масквы. Пазней Лынькоў, Куляшоў і я ездзілі на другі беларускі фронт, куды нас запрасілі, каб мы памалі напісаць кнігу аб адной арміі п.э. "Беларускі паход". Апрача нас, беларусаў, былі масквіцы Антальскі, Бэк, Герасімава, Юфіл і Вінаградская. Шмат бабачылі цікавага і новага. Праездом я затрымаўся ў Беларусі. Цэнтр горада зусім разбураны. Палац спалены. Тэатр пашкоджаны і зусім знічаныя заводы. Мошна разбурана, аж да маста, Лясніцкая вуліца. Нейкім чынам ацалелі нашы Саюз пісьменнікаў, касцёлы, ЦДКА, Гасіншчына гэтага. Там, дзе жыў я, было гэта. Я ледзь прабраўся праз руіны на сваю вуліцу. Дом цэлы. Я зайшоў у дварышча. У пачатку разамішчалі нашы байцы. Іграў патфон і нехта танцаваў. З маіх рэчэй нічога не ацалела. Паўнае ўражанне пакідае гэты горад. На вуліцы поўная патруль. Усё дорага. Доўга я схапіўся з хлопцамі ў госці да пана ваяводы Узінш Інтэр'ю, ды часу не хапіла. Ехалі мы ў адзін і ў другі бок на машыне. Банчалі ўжо Беларусь. Страх як усё разбурана. Прыехаўшы ў Мінск, сустрэўся з Таўламам і Смольярам. Таўлаў увесь час працаваў у партызанскіх разведках. Шмат цікавага апаўдаваў. Сам ён, здаецца, будзе працаваў у Купалаўскім музеі, а Смольяр, магчыма што, будзе сакаратаром у нашым саюзе пісьменнікаў. Прыязджаў з Вілы мастак Пётр Сергеевіч. Быў ён на прыёме ў Панама-рэнка, які запраўляў яму перадачу на машыну ў Мінск. Праз некалькі дзён, пасля прыезду з фронту, мы неспадзявана зноў выехалі ў камандзіроўку. Панішэ-ляймон Кандрацэвіч з усёй сваёй гвардыяй забраў і нас, пісьменнікаў, якія ў той час былі ў Мінску (Пастрак, Машара і я), выехаў за лінію Керзона вырашчыць граніч-

ныя нашы справы з палкамі. Да першага дарага, згодна ўмовы, палкамі і беларусам можна пера-адаваць з чужой тэрыторыі на сваю. У раёне Бельска, куды мы ездзілі, шмат беларусаў знайшлося па той бок лініі Керзона. Вось мы і ездзілі іх падымаць. Належлага гэта справа. Людзі з дэдуў і прадедуў жылі на гэтай зямлі, не вераць, што яны змяніліся за граніцы, не хочучы заставацца пад Польшчай, але цяжка ім і расставіць з сваімі гізламі. Мы былі ў раёне Бельска. Там сапраўды ўсё чыста беларускае, аж крывіца на гэтага Керзона, які хіба, калі правользіў сваю лінію, і не ўяўляў, дзе жыць палка, а дзе беларусы. Шмат дзе сяляне пішучы пісьмы да таварыша Сталіна, каб ён перанёс граніцу далей на Заход. Ну, але, як яно ёсць, так і ёсць. Гадоўнае — вырашанае пытанне нашых заходніх граніч з палкамі, і, хіба што, назаўсёды. Сёлет у гэтых акалах была цудоўная восень. Часамі, едзеш сотні кіламетраў па дарозе, абсалдажаны бразма, клімамі, вербамі. Слелам з пад калёс толькі ўзлітае залатая зялёная лісія. Такі дарог, як у нас на Беларусь, асабліва на захадзе, мне рэзка дзе прыходзілася сустракаць. Нават тх іх мала ведаць. Як прыедзеш, яшчэ мы мусім з табой абсціць іх усё, каб ні адзін не засталася незалежнай, не апетай намі. Вярнуўся я крыху хворым. Відаць, прамерз. Трэці дзень сяджу дома. Напісаў нейкі дагты верш. Мару аб пазме, аб сустрэчы з табой, а за вакном такі шалёны вецер і такі снег, што і выходзіць страшна. Сёння наведаў мяне Лынькоў і Краўца. Выпілі крыху гарэлкі, пагутарылі пра сяброў і пра цябе. На днях Панішэляймон Кандрацэвіч казаў, што падпісаў указ аб узаагара-жэнні нас, пісьменнікаў, партызанскіх медалі. І так, вінішчу, Брат, з гэтай дарогай для нас, усіх беларусаў, узаагаражы. Узаагаражы нас на спыні ар-ганізатару партызанскага руху. Бачыш, калі з іх восткі з Бацькаўшчыны. Толькі пішы часцей. Як чужое здароўе, аж заехаў, якія пішае вершы. Прышлі што-небудзь з свайго "прекрасного далек". Шчырае прывітанне табе ад жонкі і нават ад майго тавата Рукіма. Мошна ціну тавога Максіма і абдымаю цябе з надзеяй на хуткую сустрэчу дома.

Мінск. 30.VII.45

Дарагі мой дружа Пімен!

Свои миллионы леди Ди завещала сыновьям

Принц Уильям и принц Генри, согласно воле их матери принцессы Дианы Уэльской, станут главными наследниками ее состояния, оцениваемого в 40 миллионов фунтов (65 миллионов долларов). В эту сумму входят и те 17 миллионов фунтов, которые были выплачены Диане при разводе с принцем Чарльзом. Коллекция драгоценностей (ее стоимость оценивается приблизительно в 16 млн. фунтов — примерно 26 млн. долларов), которые были подарены Диане по случаю обручения и свадьбы Елизаветой II, согласно условию, оговоренному при разводе, после смерти Дианы возвращаются к королевской семье. Однако отдельные драгоценности, подаренные ей бывшим супругом, к примеру обручальное кольцо с сапфирами и изумрудами стоимостью в 28,5 тысяч фунтов (свыше 46 тысяч долларов), считаются собственностью Дианы. Что касается недвижимости, то ее у принцессы Уэльской не было. Кенсингтонский дворец был выделен королевой в пожизненное пользование, но собственностью Дианы не являлся. Принц Чарльз, вероятно, не захочет, чтобы в этом дворце после смерти матери жили его сыновья. И Уильям, и Генри теперь свои праздники и каникулы будут проводить в загородном отцовском имении Хайгров, в графстве Глoucestershire. Заботу о воспитании мальчиков разделят отец и няня. Скорее всего вновь станет объектом внимания Уильямом 31-летняя Тигги Литл-Брук, которая очень долго прожила в тесной близости к семье принцев Уэльских, пока тяжелейшие раздоры с Дианой, вызванные ревностью принцессы, не вынудили няню подать в отставку.

Купон для частных объявлений

Заказ на размещение рекламного объявления в газете "Народная воля"

Ф.И.О. заказчика _____ тел. _____
проживающего _____

Прошу опубликовать в газете "Народная воля" мое рекламное объявление под рубрикой _____

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30

Квитанция об оплате прилагается.

(Дата) _____ (Подпись) _____
За допущенные по вине заказчика ошибки редакция ответственности не несет.
Примечание. За редакцией сохраняется право литературного и технического редактирования объявлений.

Стоимость одной газетной строки (30 знаков) 15 000 рубль. Оплата производится почтовым переводом на расчетный счет редакции газеты (см. ниже) или непосредственно через бухгалтерию "Народной воли".
Адрес редакции: г. Минск, ул. Энгельса, 34а. Р/с 3012122101139 в МинскКомплексБанке, код 734. Телефоны/факсы: 229-29-04, 229-29-06.

Спорт

Французский бастион оказался неприступным для поляков. И не только...

Недавно в Турции завершился чемпионат мира по гандболу среди юниоров (до 21 года), где участие принимала и наша сборная. Жребий распределил белорусов в группу "D", вместе с командами Дании, Германии, Египта и Греции. Для выхода в 1/8 финала требовалось занять любое место, кроме последнего.

Первый матч наша дружина проводила со сверстниками из Египта. На протяжении всего матча белорусы контролировали ход игры, египтяне ничего не смогли противопоставить нашей сборной, и поэтому у белорусов заслуженная победа — 3:2:0.

В следующем матче пришлось держать экзамен против прошлогодних чемпионов мира — датчан. Экзамен был полностью завершен, "датская машина" не дала сбоя. Как ни пытались наши ребята зацепиться за счет, сыграть на равных с датчанами не удалось, и в итоге сокрушительное поражение — 3:1:9.

После такого финала белорусов ждала несильная сборная Греции. Практически все заранее отдавали победу белорусам. Однако наши ребята, выйдя на площадку, видно, забыли, что перед ними не чемпионы-датчане, а "всеполю" греки. Сборная Греции играла грамотно (даже в обороне), стараясь забрасывать в каждой атаке. Белорусы тем временем транжирили голевые моменты, что называется, налево и направо. Результат этого — ничья с аутсайдером группы 3:2:3.

А в конце турнирной борьбы нашу команду поджидала сильная сборная Германии. Белорусы, получив хороший урок в матче с датчанами, вышли на площадку с желанием сыграть достойно. Все получилось у наших ребят хорошо, но в конце 1-го тайма немцы, ускорив темп, ушли на перерыв с разницей в 5 мячей. Полорек не беда упав белорусской команде в конце матча, когда сократили отставание до 4 мячей, наша сборная продолжила игру в количественном перевесе: 6 против 4. Но, к сожалению, белорусы этим подарком воспользоваться не смогли и проиграла (2:3:4).

В результате наша команда заняла 3-е место, пропустив вперед сборные Дании и Германии.

Нашим соперником в 1/8 финала стала сборная Франции, занявшая 2-е место в группе "C". Предпочтение в этом матче практически полностью все отдавали более сильным французам. Однако гандболисты Беларуси не палили духом и решили показать всему миру, что такое гандбол в "белорусском варианте".

Действительно, нам удалось захватывать инициативу, впервые на турнире надежно действовала белорусская оборона и вратари, а на острие атак блистал выступавший за минский "СКА" Владимир Натанов. К слову, Володя забросил в этой игре 12 мячей, почти половину заброшенных мячей командой в сумме. Из 4 сантиметров назначенных в наши ворота, французы не было заброшено ни одного.

Весь матч прошел в напряжении, белорусы часто вели в счете, однако в последней пятиминутке "последки", свалили обороты. Чем сразу же воспользовались французы, склонив чашу весов, на которых находилась победа, в свою сторону.

27:26 — и французы в 1/4 финала, а белорусы, заняв 14-е место на чемпионате среди 20 команд, сошли с дистанции.

Чемпионаты мира вновь, как и в том году, стали датчане, в финале разгромившись с гандболистами Украины — 29:23. 3-е место завоевали французы, одолев (28:24) дружину с Польши.

Алексей ЖУРАВЕЛЬ.

Дзень у гісторыі

17 верасня

У 1657 г. нарадзілася царэўна Соф'я, дачка цара Аляксея Міхайлавіча і яго першай жонкі, правіцельніца расійскай дзяржавы ў 1682—1689 гг. Царэўна Соф'я атрымала адукацыю ў Сімяона Полацкага, знакамітага асветніка, грамадскага дзеяча і паэта з Беларусі. У 1689 г., калі ў барацьбе за трон перамаг падраслы Пётр I, Соф'я Аляксееўна была пасаджана ў манастыр.

У 1789 г. у Філадэльфіі была прынята Канстытуцыя ЗША, а 55 удзельнікаў Канстытуцыйнага канвента з тых часоў звычайна называюць "бацькамі-заснавальнікамі".

У 1912 г. нарадзіўся Максім Танк (Юген Іванавіч Скурко), народны паэт Беларусі. Акрамя псеўданіма "Танк", які трываў за мацаваўся за ім, паэт напачатку сваёй творчасці карыстаўся яшчэ псеўданімамі Бура, Граніт, Сівер, Віктар (усе даволі "суровыя", "мужныя" словы, звязаныя з барацьбай). Як помнім, іншыя вядомыя пісьменнікі бралі такія псеўданімы Бедыня, Бядуля, Гаротны, Бяздольны...

У гэты ж дзень у 1922 г. нарадзіўся Уладзімір Каленскі, беларускі крытык і празаік, даследчык творчасці Танка і ўвогуле грамадска-палітычнага і літаратурнага жыцця Заходняй Беларусі (кнігі "Пазія змагання", "Максім Танк" і інш.).

У 1922 г. нарадзіўся Агасцін Нэта, першы прэзідэнт Народнай Рэспублікі Ангола.

У 1939 г. войскі Чырвонай Арміі перайшлі саветска-польскую мяжу (пасля нападу Германіі польскія ўрад фактычна кінуў краіну на волю лёсу) — і да 25 верасня занялі ўсю тэрыторыю Заходняй Беларусі і Заходняй Украіны. Меркавалі, што 12 млн. чалавек такім чынам былі вызвалены ад заняволення "панами" і фашыстамі. Але гісторыя аказалася больш жорсткай...

У 1957 г. на Украіне пачаўся Тыдзень беларускай літаратуры. Падзель паказваў сусветам, што і наш кавос не з трааскі!

У 1960 г. адбылася юбілейная 400-я гадашніца камедыі Я.Купалы "Паўлянка" ў Беларускім драматэатры імя Янкі Купалы.

Зміцер ВІШНЁЎ

Віншуем!

Беларускія барцы адзначаны "серабрам"

Да фінальнай схваткі пастяхова ішоў беларускі атлет Анатоль Федарэнка, які выступаў на правальне ў Польшчы чэмпіянаты свету на грамадзянскай барацьбе. А вось у заключным паяўніку супраць масквіна Гога Кагуашвілі (вага 97 кг) гродзенскі спартсмен сціснуў, прайграўшы яму па ачках з лікам 0:6. Прычым усё гэта адбылася ў партыр калі сапернік правёў запар некалькі накатаў.

Астатнія беларускія "класікі" ў фінал не трапілі. Бліжэй за іншых быў да яго бронзавы прызёр Алімпіады ў Атыне Валерый Цыцельскі (85 кг), што ў паўфінале яго абышоў адзін з мацнейшых атлетаў свету турка Хамза Вэрліка. Не па-шанцавала і нашаму суперняжэавагіку Сяргею Сіняву. Ён прайграў дзе схваткі, што і пазбавіла яго права змагацца за ўзнагароды. А перамаг тут славуці сбірца Аляксандра Карэліна, які вольс ужо многія гады не ведае паражэнняў на ўсіх буйнейшых барышчых турнірах.

Вячаслаў ДУТАЎ
БелТА.

ШАХМАТЫ

Из шахматной классики

Белые: Крh4, Фe5, Кf3, Кg5(4).
Черные: Крh6, Лa8, Сb1, пп. g4, g6, g7(6).

Мат в 3 хода.
Предлагаем вниманию любителей шахмат трехходовую задачу выходящего американского шахматного композитора Сэмюэля Лойда. Попробуйте найти ее решение. Свои ответы присылайте в редакцию.

Турнир в Алуште

В Международном шахматном турнире, проходившем в Алуште (Крым), приняло участие 10 шахматистов, среди которых было 3 международных гроссмейстера. Достаточно высок был и средний рейтинг турнира — 2450. В напряженной борьбе победителем турнира стал россиянин, международный мастер Евгений Прокопчук. Набрал

7 очков из 9 возможных, он опередил всех конкурентов и заодно выиграл гроссмейстерскую норму. На полтора очка от победителя отстал международный мастер из Украины Олег Ейсмонт. Витеблянин, международный гроссмейстер Андрей Ковалев набрал 5 очков и разделил 3—5 место с гроссмейстером Михаилом Голубевым и международным мастером Валерием Роговским (Украина).

С улыбой

В 1910 году в Гамбурге проводился большой Международный шахматный турнир. Перед началом его известный гроссмейстер Э.Тарраш выступил против участия в турнире мастера Ятса. Мотивируя это тем, что последний слишком слабый шахматист. Как показали дальнейшие события, прогноз Тарраша оказался точным. Ятс действительно занял последнее место, проиграв почти все партии. За исключением одной. Единственную свою победу Ятс одержал над... Таррашем.

Однажды Э.Ласкер и Г.Мароши давали альтернативный сеанс одновременной игры на 23 досках в лондонском "Дамском шахматном клубе". Неожиданно для публики многие партии завершились ничью. Вину за это Ласкер возложил на своего коллегу — изысканные манеры не позволяли венгерскому гроссмейстеру отвергать ничью, предложенную дамой.

ШАШКИ

Концовки Л.Спружа

Кандидат в мастера спорта из Жодино Леонид Спруж представляет на суд любителей шашек нашей газеты две свои комбинационные концовки.

I. Белые: простые b2, c1, d4, d6, e5, f2, g3, h6(8).

Черные: простые a5, a7, b8, c7, f4, f6, f8, g7, h2(9).

II. Белые: простые a1, b4, c3, d2, d4, c3, g1, h2(8).

Черные: простые b6, c7, d6, e5, f2, f4, f6, g3, g5, g7(10).

Хотя начальная расстановка в каждой комбинации далека от практической игры, тем не менее проводимые белыми при своей очереди хода комбинации представляют особый интерес для любителей шашечных комбинаций.

В первой позиции комбинация заканчивается темой "застава на тройнике", а во второй — белые своим финальным ударом сбивают сразу восемь черных единиц.

В обеих случаях в итоге проведенных комбинаций выигрыш белых не вызывает никаких сомнений.

Решения следует присылать по адресу: 220030, г.Минск, ул.Энгельса, 34а. "Шахматы".

Проверьте решения

Приводим правильные решения позиций, которые были опубликованы в "НВ" от 16, 23 и 30 июля с.г.

I. 1. a1-b2 c3:a1 2. c1-g7 a1:h3. h4:h6 h8:h2 (после 3. ...f2:h4 4. c7-h8:7 5. h8:f4, бел. Фет).

4. c7-h8 h2:c7 5. h8:e1, снимая все черные шашки.

II. 1. e5-d6 c5:e7 2. g7-f8 h8:d6 3. f4-e5 d6:f4 4. f8:g3 h4:f2 5. h6:f4 c3:g5 6. c1:g1 g3-f4 7. g1-f2, и черным приходится сдаваться.

III. 1. a1-b2 c3:a1 2. e5:e1 a5:c3 3. g1-f2 c1:g3 4. g7-h8 a1:g7 5. h8:h2 b8-

ному спорту.
21.35 Футбол. Чемпионат мира. 1/8 финала. Испания — Франция. 1:0.

18.55 Большой фестиваль. 19.10 "Предвещание убийства". Сериал (США). 1-я серия.

20.50 Сокровища Петербурга. "Дом трех императриц".

21.00 Парадоксы истории. "Подложный сын, или Окоподвальный граф".

21.55 "Савест, Мария!" Худ. фильм (Россия). 2-я серия. ких глубин".

НТВ
5.00, 9.00 Сегодня утром.

8.05 Лучшие цирки мира. "Цирковые приключения". Часть 5-я.

9.15 Телеигра "Пойми меня".

9.50 Новости кино.

10.00 Лучшие цирки мира. "Цирковые приключения". Часть 6-я.

11.00, 13.00, 15.00 Сегодня днем.

11.15 Жерар Депардье и Жан Рошфор в криминальной драме "Старший брат" (Франция).

12.20, 15.00 Финансы и бизнес.

13.30 Филипп Нуаре, Жан Рошфор и Джейн Биркин в детективе "Друг Венсана" (Франция).

15.30 Программа для детей "Улица Сезам".

16.00 Док. сериал. "XX век в войнах" (США). Фильм 20-й "Война в воздухе" (1939г. — 1945г.).